

технічних характеристик системи трансляції та поступової адаптації користувачів до цього виду комунікації. Очевидно для покоління Z і наступних за ним – аудиторний тренінг залишиться історією.

Тетяна БОРОДЕНКО, к.е.н. асистент
кафедра фінансів імені Віктора Федосова

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Пандемія COVID-19 та, карантинні обмеження воєнні дії показали переваги й недоліки технологій дистанційного навчання та можливостей їх застосування у закладах вищої освіти. Специфічні умови, що склалися через пандемію COVID-19, а особливо війну, ускладнили навчання в Україні. У період початку пандемії 1,57 млрд. здобувачів освіти в світі, що становить 90 відсотків їх загальної кількості, були змушені залишатись вдома [1]. Українці віком від 6 до 23 років вимушені пристосовуватись до нинішніх умов навчання. 1,8 мільйона дітей виїхали та продовжують навчання за кордоном, а деякі залишився вдома, та навчається тут в умовах війни. Ось чому пошук альтернативних способів та методів навчання стали першочерговими напрямками діяльності органів державного управління у сфері освіти.

На сьогодні Internet – найпопулярніше джерело здобуття інформації. За даними доповіді некомерційної організації Online Computer Library Center, близько 83% здобувачів починають збір будь-якої інформації з пошукової системи і лише 2% звертають увагу на сайти бібліотек або реальні книжкові фонди [2].

Нині провідні університети світу зуміли успішно завоювати ринок дистанційної освіти. С.Фішер вказав кілька причин стрімкого розвитку дистанційної освіти: "1) Сучасний ринок примушує нас займатися

дистанційною освітою, інакше ми програємо – наші студенти підуть до інших навчальних закладів. 2) Майбутнє вищої освіти – в дистанційному секторі, тому нам потрібно там бути, щоб не випасти з боротьби. 3) Ми повинні розумно використовувати інтелектуальну власність університетської освіти, як це робиться у випадку патенту. 4) Ми це робимо просто тому, що в нас є для цього ресурси та відкриваються нові ніші на ринку освіти" [3]. В процесі розробки даних курсів з'ясувалося, що використання технологій дистанційного навчання вимагає чіткої системи дидактичної розробки навчальної дисципліни, структурування навчальної програми, розробку схеми взаємодії між викладачем та студентом, наявність інформаційної та програмної підтримки.

До характерних рис дистанційного навчання відносять 1) інтерактивність навчання; 2) гнучкість навчання студентів; 3) в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип, що дозволяє з набору незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, яка відповідає потребам студентів; 4) індивідуалізація навчання; 5) економічність дистанційного навчання; 6) інформаційна забезпеченість; 7) сучасні комп'ютерні телекомунікації здатні забезпечити передачу знань і доступ до різноманітної навчальної інформації на рівні, а іноді й набагато ефективніше, ніж традиційні засоби навчання. [4] Також можна виділити певні проблеми, які виникають при навчанні за дистанційною формою. Серед них: 1) подолання психологічної ізольованості; 2) проблема ефективного керування навчальною діяльністю студентів та ефективного зворотного зв'язку; 3) проблема психологічної невідповідності студентів до самостійної роботи. [5].

Так, як дистанційна форма передбачає певну само організованість та вміння розрахувати свій час, то активна роль викладача не зменшується, оскільки він має визначити рівень знань здобувача, та прийняти рішення щодо коригування програми навчання для того, щоб домогтися найкращого засвоєння пройденого матеріалу. При виникненні питань чи проблем студент

може отримати консультативну допомогу викладача, спілкуючись з ним в онлайн режимі, безпосередньо використовуючи інтернет як засіб зв'язку в основному через закриті спільноти в соціальних мережах (Вайбер /Телеграм/ Фейсбук /Інстаграм). Основними інструментами спілкування у дистанційному навчанні є: електронна пошта, групи в соціальних мережах, форум, чат, відеоконференція, блог та ін. До основних завдань кваліфікаційних компетентностей викладачів варто віднести: адаптувати комп'ютерні технології дистанційного навчання; відібрати оптимальний обсяг теоретичного матеріалу; обрати найефективніші форми, методи і прийоми навчання, що створять для студентів необхідні умови для ефективного самостійного опрацювання інформації; впровадити в навчальний процес педагогічні умови, що сприятимуть якісному засвоєнню знань та розробити методики оцінювання роботи із застосуванням правил академічної доброчесності.

Для ефективного проведення дистанційного навчання успішно використовується система MOODLE.

Ця технологія базується на модульному підході, широкому застосуванні телекомунікаційно-супутникових мереж і сучасних інформаційних технологій та характеризується тим, що у ній використовуються: 1) глосарне навчання; 2) оглядове навчання; 3) алгоритмічне засвоєння знань; 4) розвиваючий тренінг; 5) контроль знань. У середовищі Moodle студенти отримують: 1) доступ до навчальних матеріалів; 2) засоби для групової роботи; 3) можливість перегляду результатів проходження дистанційного курсу студентом; 4) можливість перегляд результатів проходження тесту; 5) можливість спілкування з викладачем через особисті повідомлення, форум, чат; 6) можливість завантаження файлів з виконаними завданнями; 7) можливість використання нагадувань про події у курсі [6].

Викладачам надається можливість: 1) використання інструментів для розробки авторських дистанційних курсів; 2) розміщення навчальних матеріалів, а також відео, аудіо і презентаційні матеріали у різних у форматах;

3) додавання різноманітних елементів курсу; 4) проведення швидкої модифікації навчальних матеріалів; 5) використання різних типів тестів; 6) автоматичного формування тестів; 7) автоматизації процесу перевірки знань, звітів щодо проходження студентами курсу та звітів щодо проходження студентами тестів.

Використання інтерактивних форм навчання, таких як виконання завдань у групах, проведення семінарів та дискусій у режимі онлайн, використання веб-квестів, викликає зацікавленість, надає практичної спрямованості та підвищує ефективність засвоєння курсу. Використання дистанційної форми навчання забезпечує гнучкість – можливість засвоєння матеріалу курсу в зручному темпі, з урахуванням підготовки, здібностей студентів. Це досягається наповненням курсу додатковими елементами або ресурсами для одержання більш детальної або додаткової інформації з незрозумілих тем, а також низки питань – підказок тощо. Система забезпечує можливість упровадження новітніх педагогічних, психологічних, методичних розробок. Зручним є відсутність обмежень у часі для засвоєння матеріалу; можливість самостійно опрацювати пропущений матеріал. Ще однією перевагою є модульність – розбиття матеріалу на окремі функціонально завершені теми, які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом. Завдяки розміщенню електронних навчальних матеріалів та мультидоступу до них, студенти отримують можливість одночасного використання великого обсягу навчальної інформації, що підвищує економічну ефективність дистанційного методу навчання. Система дистанційного навчання має більші можливості контролю якості навчання, які передбачають використання самоконтролю, відсутність психологічних бар'єрів. Звітність та управління оцінками викладачем дає змогу статистичної обробки результатів та аналізу інформації що дозволяє диференціювати завдання за ступенем складності у відповідності до рівня підготовки студентів. Незважаючи на досить об'ємний перелік позитивних якостей дистанційної освіти, як і в будь-якій іншій формі навчання, в ній

можна виділити кілька недоліків. Перш за все, це ускладнена ідентифікація студентів, оскільки на сучасному етапі розвитку технологій перевірити, хто ж саме проходить тести або надсилає відповіді на завдання досить складно.

Дистанційне навчання потребує сильної мотивації й самоорганізації, вміння працювати самостійно. З метою подолання цієї проблеми ми пропонуємо використання різних форм активного спілкування між студентами групи і викладачем, проведення дискусій, чатів, що значно посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу. Потенціал дистанційних технологій оцінюється високо, значно підвищується адаптованість у професійній сфері. Дистанційна освіта вже зайняла одне із провідних місць у системі вищої освіти, але найбільший ефект досягається завдяки комплексному поєднанню традиційних форм та методів навчання з можливостями дистанційного навчання.

Отже, впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій в навчальний процес, насамперед, передбачає взаємодію і цілісність трьох компонентів: організаційні форми, дидактичний процес і кваліфікацію викладачів. З урахуванням відзначеного, про дистанційне навчання можна говорити як про педагогічну технологію, що заснована на принципі самостійного навчання і ставить за мету творчий розвиток особистості. Обов'язковою умовою ефективного використання якого є якісне інформаційне наповнення, що забезпечує підтримку процесу навчання. Нині, освітнє середовище системи освіти України покликане наповнити створені ресурси саме такою інформацією і забезпечити якісно нові умови для всієї системи освіти.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р.).
2. OCLC: Worldwide, member-driven library cooperative [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oclc.org/>

3. "Open of fice. org Homepage" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.opero ffige.org>.
4. Ахмад І.М. Навчання в дистанційній і змішаній формі студентів ВНЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1067>.
5. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.

Олександр ВОСТРЯКОВ, к.е.н., доцент

Єлена ПРОХОРОВА, к.е.н., доцент

Тетяна РЕШЕТНЯК, к.е.н., доцент

кафедра менеджменту

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОКТОРІНГ-КОНТРОЛЬ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Практичні заняття з дисциплін «Стратегія підприємства», «Бізнес-стратегія», «Стратегічний менеджмент» на бакалаврському і магістерському рівнях підготовки здобувачів вищої освіти проводяться переважно у формі аналізу кейсів, роботи в мікрогрупах, групових дискусій. В умовах дистанційної організації навчального процесу постає завдання адаптації методів організації аудиторної роботи здобувачів вищої освіти до роботи з використанням цифрових технологій. Відеоконференції на платформах Zoom та MS Office 365 Teams, в середовищі яких проводяться лекції і практичні заняття з дисциплін, дозволяють проводити як групове обговорення програмних питань і кейсів з навчальних дисциплін, так і роботу в мікрогрупах. Також не виникає проблем із виведенням результатів роботи здобувачів вищої освіти на екран для демонстрації і обговорення.